

هستم برای فردا حاضر کنم اگر آقایان موافقت قبلاً بودجه عدلیه باشد رئیس - بودجه وزارت خارجه رأی داده شده چون بودجه عدلیه فقط يك ماده مانده است ممکن است اول بودجه عدلیه مطرح شود پس از آن بودجه خارجه

رئیس - آقای آقا میرزا ابراهیم قمی (اجازه)
آقا میرزا ابراهیم قمی - بنده معتمد که پس از يك ماده بودجه عدلیه لایحه گل سرخ جزء دستور شور چون بودجه جمع است اگر تأخیر شود يك ضرری متوجه دولت خواهد شد بهتر این است که او مقدم شود رئیس - عده برای رأی گرفتن کافی نیست جلسه ختم میشود
مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد.

رئیس مجلس مؤتمن الملك
جلسه دویست و دو اوده
صورت مشروح مجلس
یوم یکشنبه اول دلو
هزار و سیصد و یک مطابق
سوم شهر جمادی الثانی
هزار و سیصد و چهار و یک

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید)
(صورت مجلس یوم سه شنبه ۲۹ جدی را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - این طوریکه بنده شنیدم کجا نوشته بودند صورت مجلس اول دلو - اشتباه کرده اند اول دلو امروز است.

امیر ناصر - درست نوشته شده شما حواستان را جمع کنید
رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده راجع بشکایت اصناف عرض واستدعا کردم که شرحی به دولت نوشته شود که در موضوع مالیات صنعتی که يك تعمیل بی جایی است مردم را خلاص نمایند و این استدعای بنده نوشته نشده است.

رئیس - بودجه وزارت خارجه مطرح است

نصرت الدوله - بنده تقاضا می کنم که يك نفر دیگر از همکاران محترم کمیسیون بودجه امروز بجای مخبر از بودجه وزارت خارجه دفاع کنند چون خود بنده با بودجه وزارت خارجه مخالف هستم و در ضمن شور در کلیات علت مخالفتم را عرض خواهم کرد

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)

آقای شیخ الاسلام در محل نطق حاضر شدند
ارباب کیمخسرو - مدافع کیست
رئیس - بنده نباید مدافع را معین کنم

شیخ الرئیس - بنده در دستور عرض دارم
رئیس - بفرمائید

شیخ الرئیس - بنظر بنده مسئله بودجه وزارت خارجه خیلی مهم است و بان بودن مخبر و مدافع از طرف دولت نبودن آقای سهام السلطان منشی کمیسیون خوب است این مسئله عجالتاً امروز مسکوت عنه بماند و مسئله گل سرخ مقدم باشد یا بودجه عدلیه اول باشد فرق نمیکند در هر حال بودجه وزارت خارجه خوب است امروز مسکوت عنه بماند

رئیس - رایرت بودجه عدلیه بطور اکمل حاضر نیست

شیخ الرئیس - پس خوب است لایحه گل سرخ مطرح شود
رئیس - باید رأی بگیریم آقایانی که پیشنهاد آقای شیخ الرئیس را تصویب میکنند که لایحه گل سرخ جزو دستور شود قیام نمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد آقای آقا میرزا علی کازرونی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - بنده موافقم
رئیس - آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده موافق هستم آقای کازرونی هم نوبه شان را تفویض ببندد میکنند
آقا میرزا علی کازرونی - نه خیر.

آقا سید فاضل - عرض میکنم راجع بلایحه گل سرخ

حائری زاده - آقا این برخلاف نظامنامه است اول باید مخالف حرف بزند
آقا سید فاضل - خوب حالا آقای

رئیس اجازه فرمودند بنده حرف بزنم بنده در این لایحه گل سرخ موافق هستم و تمام اشکالاتی را که بنظر آقایان مخالفین رسیده بود بنده کاملاً یادداشت کرده بودم ولی چون متأسفانه نمی دانستم امروز لایحه گل سرخ مطرح میشود همراه نیاردم ولی -

اجمالاً در خاطر دارم اولاً خواستم در جواب بعضی از آقایانی محترم که فرمودند امتیاز نیست و اجاره است. عرض کنم که چنین نیست بجهت اینکه اجازه در شرع استیفای منفعت است بابقای عین و در عرف هم معلوم نیست چیز تازه برخلاف مقررات شرع باشد و این لایحه گل سرخ هم بهمین دلیل اجاره نیست بجهت اینکه قهراً آن کسیکه این گل سرخ باو

واگذار می شود عین را از بین می برد یعنی عین خاک سرخ را استخراج میکند و می فروشد و هیچ جای شبهه برای بنده باقی نیست که این واگذاری امتیاز است و اجاره نیست.

یعنی محتاج به مزایده و سایر ترتیباتی که راجع باجاره است نیست و اما اینکه آقای تدین فرمودند در قانون ماسابات امتیاز در دو جا بیشتر نیست.

یکی در جایی است که معدن کشف نشده باشد.
دیگری موقعی است که انحصار در خرید و فروش باشد و می فرمودند سابقه اش اینطور است بنا بر فرمایش ایشان مصداق امتیاز را بنده در این لایحه می بینم زیرا این شخص استخراج معدن گل سرخ را در مدت معین بخودش منحصر میکند.

بنابراین اجاره عرفی و شرعی و قانونی نیست چرا که زیرا همان طور که عرض کردم اجاره استیفای منفعت است بابقای عین و این استیفای خود عین است یعنی گل سرخ را خارج میکنند و می فروشد.

بنابراین علتی باقی نمی ماند پس با این دلیل هائی که عرض کردم این واگذاری امتیاز است نه اجاره و یک قسمتی را که در اول لایحه دولت بطور مقدم ذکر کرده است که حاج معین التجار يك کتابچه چاپ کرده

و چه در دوره فترت وجه در دوره مجلس شورای ملی اشغال اوقات را کرده است حقیقاً مسئله مهمی بوده است و علت اینکه این لایحه را معلق به آن زمان سنه ۱۳۲۲ کرده و اسمی از قرارداد ۱۳۳۰ برده نشده این مسائل را کاملاً آقای وزیر فریاد عامه و آقای مخبر روز گذشته فرمودند و

موادی را که دولت پیشنهاد کرده و کمیسیون رایرت داده و اسقاط دعاوی او را کرده است فقط این فرمائی را که او ادعا می کرد که این معدن گل سرخ بموجب این فرمان مال من است این رایرت کمیسیون و پیشنهادی دولت آن فرمان بلا مدت را تجدید می کند و منحصر می شود بیائزده سال و این راهم

بنده خیلی خوب می دانم با این ترتیب که پیشنهاد شده رفع تمام اشکالات می شود و حقیقاً چون ایشان احیای این کار را کرده اند و چیزی که نابود بوده بود کرده اند و اگر باید تشویق و تقدیر کرد عملیات مردم و اشخاص را که منافع ثروت مملکت را بکار می اندازند باید این شخص را بی نهایت تشویق و ترغیب کرد چون يك چیزی را که نابود بوده بود کرده است و حقیقاً بآن کتابچه هائی که چاپ کرده است نگاه

کنید می بینید که چه زحماتی و صدماتی و مسافرت های پر مشقتی را متحمل شده تا يك مهندسین و متخصص فنی آورده است که این گل سرخ را استخراج کرده است و ما باید خیلی از زحمات و خدمات این شخص اظهار قدر

دانی کنیم مخصوصاً در بعضی از جراید بنده دیدم نوشته بود بعد از اینکه دولت از دنیا استمراج کرد

و پیشنهاداتی خواست آخرین پیشنهادی که از همه زیادتر بود این بود که در سالی صد و پنجاه هزار دلار اجاره می کند ولی مخارج استخراج با دولت باشد تقریباً پنجاه شصت هزار دلار خرج استخراج میشود و تقریباً بیش تر از چهار پنجاه هزار دلار عایدی دولت نمی شود و این مسئله که شام زاده اقبال السلطان فرمودند که ممکن است در ظرف پانزده سال تمام آن را استخراج

و انبار نمایند و بعد از انقضای مدت بفروش برسانند این اشکال را ابداً بنده وارد نمی دانم بجهت اینکه بعد از آن که این شخص اقدام میکند و امتیاز استخراج را می گیرد که امتیاز منحصر با او باشد مسلماً باید گل سرخ را بیرون بیاورد و لازمه امتیاز این است که تا آن اندازه که ممکن است بیرون بیاورد و در ماده شش هم ذکر شده که اگر پس از انقضای مدت این امتیاز در سر معدن خاک سرخی موجود باشد دولت ضبط کند پس اشکال آقای اقبال السلطان هم وارد نیست

آقای تدین فرمودند که برای تغلف از شروط يك تصمیماتی اتخاذ نشده است بنده تصور میکنم که محتاج بقید نباشد زیرا البته قراردادی که بسته شد اگر آن طرف تغلف از یکی از شروط آن می کند آن امتیاز قهراً باطل می شود و معلوم است با تخلف هر شرطی دولت می تواند این امتیاز را فسخ کند و فقط اشکالی که باقی می ماند عدم تعیین مدت مال الامتیاز است که چه وقت باید بدهد و اینجا معین نکردند باید معین بکنند که در اول سال یا وسط سال یا آخر سال باید بدهد و البته کمیسیون این مسئله را باید در نظر داشته باشد و در موع شور در مواد اصلاح بکنند بالاخره این لایحه را بنده امتیاز می دانم و اجاره نمی دانم و موافق قانون هم هست و بنده هم کمال موافقت را دارم و حقیقتاً مستحق می دانم که این شخص بعد از این مدت زحماتی را که متکفل شده و يك چیز نابودی را بود کرده است این امتیاز هر چه زودتر باو واگذار شود چون موقع این کار را از ماه بحمل مانده است و هر چه دیرتر بگذرد هم ضرر دولت و هم ضرر این شخص است

شیخ الاسلام اصفهانی - بنده اخطار نظامنامه دارم اجازه می فرمائید عرض کنم

رئیس بفرمائید
شیخ الاسلام اصفهانی - اگر چه هر وقت آقای شیخ الرئیس مخبر هستند خودشان زحمات موافقین را متکفل می شوند و دفاع می کنند ولی مجلس هم باید در تحت يك انتظاماتی باشد دیروز نفر مخالف متکفل

رئیس بفرمائید
شیخ الاسلام اصفهانی - اگر چه هر وقت آقای شیخ الرئیس مخبر هستند خودشان زحمات موافقین را متکفل می شوند و دفاع می کنند ولی مجلس هم باید در تحت يك انتظاماتی باشد دیروز نفر مخالف متکفل

رئیس بفرمائید
شیخ الاسلام اصفهانی - اگر چه هر وقت آقای شیخ الرئیس مخبر هستند خودشان زحمات موافقین را متکفل می شوند و دفاع می کنند ولی مجلس هم باید در تحت يك انتظاماتی باشد دیروز نفر مخالف متکفل

رئیس بفرمائید
شیخ الاسلام اصفهانی - اگر چه هر وقت آقای شیخ الرئیس مخبر هستند خودشان زحمات موافقین را متکفل می شوند و دفاع می کنند ولی مجلس هم باید در تحت يك انتظاماتی باشد دیروز نفر مخالف متکفل

رئیس بفرمائید
شیخ الاسلام اصفهانی - اگر چه هر وقت آقای شیخ الرئیس مخبر هستند خودشان زحمات موافقین را متکفل می شوند و دفاع می کنند ولی مجلس هم باید در تحت يك انتظاماتی باشد دیروز نفر مخالف متکفل

بهم دیگر حرف زدند امروز هم اول موافق حرف زد در صورتیکه آقای کازرونی در مرتبه اول مخالف بودند و آقای آقا سید فاضل در درجه چهارم بودند و نوبت ایشان نبود که حرف زدند در این صورت خیلی اشکال پیدا می شود

رئیس - آقای کازرونی موافق بودند

آقا سید فاضل فرمایشات آقای شیخ - الاسلام بی مدرک است

شیخ الاسلام - پس در این صورت بنده پس از آقای کازرونی اجازه خواسته بودم؟

رئیس - اسم جنابعالی اینجا نیست این اسامی در بیست و هفتم جدی نوشته شده و اسم شما هم در اینجا ثبت نشده است شما هم موافقت

شیخ الاسلام

رئیس - آقای محقق العلماء چه طور؟

محقق العلماء - بنده هم مخالف هستم

رئیس بفرمائید

محقق العلماء - بنده با این لایحه مخالف هستم و اولاً این نزاع را ما بین اینکه

آیا این مسئله امتیاز است یا اجازه بعقیده خودم نزاع لفظی میدانم یا امتیاز باشد یا اجازه دولت می خواهد این گل سرخ را بیسکی

از تجار محترم ایران واگذار کند و گمان میکنم اگر این امتیاز باشد ثمره آن این است که در آخر مدت ۱۰ سال باید آلات

واداوتی را که برای این کار آورده تسلیم دولت کند بنده که این طور گمان می کنم مگر این که شرط کنند در آخر

مدت فقط معدن را تسلیم دولت کنند اگر برای این ثمره باشد باید معلوم شود این مسئله امتیاز است یا اجازه و اگر برای این ثمره نیست

که يك نزاع لفظی است و اما این که بعضی از آقایان در روز گذشته فرمودند که اگر دولت اجازه یا امتیاز بخواهد بدهد اول تبعه

داخله مقدم هستند رعایا مقدم هستند تجار مقدم هستند ملت مقدم هستند

این يك قولی است که جملگی بر آنند و منحصر بآقای تدین و فلان آقایانست هر يك از هم کاران محترم ما که این فرمایش را فرمودند یا این عرض را کردند همه معتقدند

که تبعه داخله مقدم هستند ولی ما باید ببینیم تا چه اندازه تا آن اندازه که يك ضرر و يك تحمیلی باین دولت ضعیف بکنند که ما هم ساکت باشیم چون این تبعه داخله است

يك مثالی عرض میکنم اگر چه موضوعش در اینجا نیست ولی بطور مثال عرض میکنم که يك کسی برود سرگردنه را بزندان اموال مردم را ببرد باید دولت باو چیزی نگویند و از او بازخواست نکنند چون تبعه داخله است

من باب مثال عرض کردم ربطی باین موضوع نداشت خلاصه همگی معتقدیم که اتباع

داخله مقدم هستند حرفی هم نداریم مثلاً اگر يك کمیانی امریکائی یا يك کمیانی دیگری حاضر بشود که این امتیاز را بگیرد و يك نفر از تبعه داخله هم حاضر شود که همانطور با همان شروط این امتیاز را بگیرد البته تبعه داخله مقدم است شکی هم نیست همه حاضر هستند ولی اینکه مادر خارج میشویم که فلان کمیانی امریکائی حاضر شده است که این امتیاز را بگیرد و صدهزار دلار هم حاضر است که بدهد که ما اینکه بعضی از آقایان هم کاران محترم بنده هم این مذاکره را فرمودند که يك کمیانی امریکائی بی طرفی حاضر است که این امتیاز را بگیرد و ۳

هزار دلار هم بدهد و منابع ثروت را وارد این مملکت بکند آ با ضرری دارد که او انگی با آن محظوراتی که آن روز آقای حائزی زاده و آقای تدین فرمودند که ما حقایق این مسئله را نمیدانیم و اگر پرده از روی این کار برداشته شود مطلب عریان گردد معلوم میشود که آیا این مسئله برای مقدم

یا يك ادعاهای موهوم است یا يك معامله علیحدّه و مستقیمی است و ربطی بادعاهای موهوم ندارد

چیز غریبی است در این مملکت اشخاصی که ۶ کرور و ۶ کرور و ۷ کرور بلکه متجاوز تر بدولت بدهی دارند هیچ حرفی نمی زنند خودشان هم حاضر نمیشوند بدهند

اما اگر کسی پنجاه تومان دعوی موهومی از دولت بکند حرفهای مترادف دارند که می بیند تا پایش را بيك جا نمی بندد کنند خلاصه اگر این مقدمه چینیها برای يك دعوی موهوم است که بنده حاضر نمیشوم رأی بدهم و مخالف هستم و باید با این فلاکت دولت و این فقر و بدبختی تمام آقایان نمایندگان محترم با تمام قوا حاضر بشوند و بهر وسیله که ممکن است بدولت کمک و مساعدت نمایند و اگر چنانچه مقدمه برای ادعای موهوم نیست باید بسنجند و ببینند آیا يك کمیانی خارجی که بهیچ وجه رنگ سیاسی ندارد بیشتر منفعت بدولت میدهد یا این شخصی هر کدام که بیش تر می دهند البته بعقیده بنده باید او را مقدم داشت ولی چون بنده مطالعه کرده ام و میدانم این مسئله برای مقدم ادعای موهوم است از این جهت نمیتوانم موافقت با این لایحه بکنم

شیخ الرئیس - آقای شیخ الاسلام فرمودند چرا مخبر دفاع میکند البته وظیفه مخبر این است که تا میتواند از عقاید هم کاران خودش دفاع کند

شیخ الاسلام اصفهانی - بنده این طور عرض نکردم اظهار امتنان کردم

شیخ الرئیس - بطور اجمال عرض می کنم که هر روز بعضی از آقایان اعتراضاتی فرمودند امتیاز در چیزهایی است که تازه کشف شده و یا چیزهایی است که انحصاری باشد گمان میکنم از نظرشان محو شده

باشد و همچو سابقه نه در اینجا و نه در اروپا و نه در هیچ نقطه دنیا نیست

مثلاً امتیاز گوشت را در فرنگستان می دهند بیکی - آیا گوشت تازه اختراع شده است؟

تا کنون گوشت نبوده یا امتیاز کبریت سازی که خودتان چند روز پیش تصویب کردید آیا کبریت تازه اختراع شده است

امتیاز يك انحصاری است که از طرف مجلس شورای ملی و بادولت به بعضی اشخاص داده می شود می خواهد تازه کشف شده باشد یا نه؟

بنابر این اینکه می فرمایند امتیاز باید در يك چیز تازه باشد یا يك معدنی که هنوز کشف نشده باشد این مطلب ابداً از لوازم امتیاز نیست اما اینکه آقای محقق العلماء دوسه مطلب فرمودند یکی اینکه در موضوع اجازه و امتیاز نزاع لفظی است ابداً نزاع لفظی در بین نیست نزاع لفظی چیزی است که ثمره کلی نداشته باشد در موضوع اجازه و امتیاز بعضی از آقایان می فرمایند این است مقصودشان این است که دولت بموجب قانون محاسبات عمومی که در دوره دوم مجلس شورای ملی گذشته است بزمایده بگذارد و همان طوری که آقای تدین فرمودند باید حداقلی برای آن معین کنند و سایر ترتیباتی که متعلق بزمایده است

بعضی دیگر می فرمایند که این امتیاز است و محتاج بزمایده نیست و همان طور آقای وزیر فواید عامه توضیح دادند يك سال است که این مسئله محل گفت و گو است و بآمریک و جاهای دیگر اطلاع داده شده و چون با اطلاع عموم رسیده بود مثل مزایده بود و مقصود وزارت فواید عامه همه این بود که شرایط مزایده هم بعمل آمده است و پیشنهاداتی از آمریکا و لندن رسیده است

ولی بنده این را امتیاز می دانم و در امتیاز هم مزایده را لازم نمی دانم و مکرر عرض کرده ام که بزمایده گذاردن امتیاز سابقه ندارد

اما اینکه آقای محقق العلماء فرمودند ما باید تا يك درجه بین داخله و خارجه فرق بگذاریم در صورتیکه ضرر نخورد عرض میکنم که مقصود هیچکس این نبوده و قیاس مع الفارق بود

زیرا هیچکس عقیده نداشته است اگر دزدی سرگردنه مال کسی را برد بگویند تبعه داخله است نباید باو کاری داشت و کلاً که سهل است آدم عاقل هم چنین حرفی نمی زند

مقصود این است که اگر تساوی شروط باشد تبعه داخله حق دارد ولی البته باید نسبت بخدمات مردم و زحمات مردم نسبت بمقاومت در مقابل ظلم هائیکه می خواسته

است بآنها بشود يك حسی می آورد برای آنان که میل دارد این مراعات را بنماید و بر نفع دولت هم باشد و ملاحظه می فرمائید با این تشنگی که همه داشته و دارند در يك سال فقط يك امتیاز کبریت سازی گذشته است

و اما آن طوری که آقای وزیر فواید عامه توضیح دادند و اعضای کمیسیون فرمودند فقط يك جزئی تفاوتی خواهد داشت زیرا آقای وزیر فواید عامه گفتند کسانی هستند که هشتاد هزار دلار خواهند داد و آن نودوشش هزار تومان می شود فرضاً يك وقتی ترقی کند یا تنزل کند ممکن است بنابر این ما سدهزار تومان ثابت را بهتر دانستیم

و اما آنکه آقای تدین فرمودند شرایط مبطله ندارد

در خود پیشنهاد دولت نوشته بود که اگر صد هزار تومان نرساند موجب فسخ می شود ما دیدیم ممکن است يك وقتی ضرر بکند و نتواند برساند این است که ما خواستیم بعد ها هم ملازم باشد

و البته اینکه آقای محقق العلماء فرمودند این اجازه است و امتیاز نیست بنده عرض میکنم این امتیاز است و يك نوع از اختیاراتی که موجرنسبت بملکش دارد و اگذار میکند به مستأجر

اما اینکه آقای اقبال السلطان و بعضی نمایندگان دیگر فرمودند خوب است در کسر و نقصان عایدات آنهم دولت سهیم و شریک باشد يك یادداشتی هم اخیراً حاجی معین التجار به کمیسیون داده بود که حاضر است صد و پنجاه از کلیه عایدات خالص بدولت بدهد یا اینکه در سایر معادن صد و صد بیست است ولی چون زحمت میکشد و استخراج میکند و به بازار میبرد و مخارج را دولت بدهد و صد و هفتاد و پنج بگیرد و ما ملاحظه کردیم با این تجربیات سیزده ساله دولت و کمیسیون این عقیده را دارا شد که صد هزار تومان ثابت بصرفه دولت نزدیکتر است

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - اگر چه این عرایض که بنده عرض می کنم مکررات است چون آقایان دیگر نیز گفته اند ولی چون نوبت به بنده رسیده است در صورتیکه بنده شنیدم اشخاص هستند که حاضرند صد هزار دلار قبول کنند من نمی دانم این چه ضرری است که ما عمداً می خواهیم بدولت بزنیم در صورتیکه کمیانی امریکائی هم طرف اطمینان ما بوده و اگر طرف اطمینان نبوده و این هم مستشاران امریکائی وارد مملکت نمی کردیم

و این صد هزار دلار سالی پنجاه هزار تومان برای دولت تفاوت دارد و بنده هیچ

عقیده ندارم باینکه چون حاجی معین التجار داخلی است باید با بدهیم و بعلاوه باید تکلیف ادعای او هم معین شود که فردا این پول را از ارباب اعای خودش بر ندارد و این پول را مرتباً بدولت بدهد والا اگر بنا شود معدن باین خوبی با این ترتیب ازین برود بنده مخالف هستم و هیچ فایده هم ندارد.

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

(و جمعی گفتند کافی نیست)

رئیس - مذاکرات کافی است ؟ (گفته شد کافی است)

رئیس - رأی می گیریم بکافی بودن مذاکرات .

آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند (عده قلیبی قیام نمودند)

رئیس - معلوم کافی نیست - آقای کلارونی

(اجازه)

آقای میرزا علی کلارونی - گمان نمیکنم کسی دراصل دادن امتیاز یا انحصار با اجازه یا واگذاشتن معدن بیک کمیانی یا بیک نفر ایرانی مخالف باشد و همچنین گمان نمیکنم در اینکه ایرانی مقدم است کسی مخالف باشد اما گفتگو در این است که شاید یک کسی پیدا شود یک مبلغ زیادتری را قبول کند .

ما نیاستی بدولت ضرر بزیم البته اگر یک خارجه پیدا شود زیاد تر قبول کرد مانعی توایم بگوئیم چون داخلی است باید بداخلی بدهیم تصدیق هم میکنم که اتباع داخله اگر سرمایه دار باشند برای ما بهتر است زیرا اگر منتفع شوند در داخله میمانند و اگر یک خارجه منتفع شد آن را بخارجه میبرد معذالك اگر تفاوت عمده داشته باشد ما نمی توانیم اغماض کنیم و بداخله بدهیم .

ولی بطوریکه آقای وزیر فریاد عامه فرمودند یک کمیانی آمریکائی حاضر است به هشتاد هزار دلار قبول کند و می گویند بیش تر هم نمی دهد و اگر دلار بقیمت فعلی باشد باقی ماند بیش از صد هزار تومان نیست یا اگر خیلی ترقی کند ممکن است صد و پنجاه هزار تومان بشود آن وقت باید بشه داخله بدهند یا خارجه بنده تصدیق میکنم بداخله بدهند بهتر است بنا بر این چیزیکه قابل توجه است و باید جواب داده شود فرمایش آقای تدین و آقای اقبال السلطان است که دیروز اظهار فرمودند که نمی دانیم اینکار مالا بفتح دولت است یا بضرر دولت است یعنی اگر چنانچه این طور قرار بدهیم یک مقدار برای حاج معین التجار حق استخراج باشد و یک مقدار هم برای دولت آیا در این صورت دولت بیش تر می تواند فایده ببرد یا نه ؟

ولی از این طرف این را هم باید در نظر گرفت که اگر قبول کردیم حاجی معین -

التجار صد پنجاه یا صد بیست و پنج ببرد و ما بقی را بدولت بدهد آیا این طور صرفه دولت است یا اینکه بطور قطعی دولت صد - هزار تومان بگیرد بنده عقیده هم این است سالی صد هزار تومان بصره دولت نزدیک تر است و اگر ما بخواهیم در این موضوع اطلاعات بیشتری پیدا کنیم بایستی بسابقه این معامله معدن مراجعه کنیم چون یک چیزی که تازه مکشوف شده باشد و بر ما مجهول باشد دولت و حاجی معین التجار در آن معدن کار کرده اند و مدتها آن را استخراج کردند و نفع و ضررش تا اندازه معلوم شده است چیزی که هست آقایان می فرمایند ممکن است در عرض ۱۵ سال مقداری زیاد خاک استخراج کند و انبار نماید بنده عرض میکنم برای اینکه این تصور هم تأمین شود ممکن است یک ماده الحاقیه پیشنهاد بفرمائید اگر یک مقداری زیاد تر معلوم شد استخراج کرده اند در آخرین وقت بیک قرار معینی با ایشان رفتار شود تا این مطلب هم محفوظ بماند اطلاعات بنده خارج از دوسیه و ترتیب نوشتجات است بنده که در آنجا بودم یک مدعی برای آن معدن بود (ملوک نام) و بعضی تجار دیگر پاره تحریکات کردند و تلگرافات متعدده بدولت کردند و یک چندی هم موفق شدند و معدن را بردند لیکن دستهای هم در کار بود و از همه اینها صرف نظر کنیم و بکنایه هائیکه چاپ شده است ملاحظه کنیم می بینیم که باید زود تر این عمل را تصفه کنیم و اینکار زود تر بکنند تا ما آنها تکلیف خود را بدانیم و پیش از این اسباب تحریک و آتاریک فراهم نشود بنده پیش از این لازم نمی دانم در این زمینه توضیح بدهم

رئیس - آقای مساوات

(اجازه)

مساوات - بنده موافقم

رئیس - حاجی میرزا علی محمد (گفته شد نیستند)

رئیس - آقای آقا میرزا سید حسن

(اجازه)

آقا میرزا سید حسن - بنده موافقم

رئیس - آقای آقا میرزا ابراهیم

فلسی

آقا میرزا ابراهیم قمی - بنده موافقم

رئیس - آقای سردار فاخر

(اجازه)

سردار فاخر - بنده هم موافقم

رئیس - آقای آقا سید محمد تقی طباطبائی

(اجازه)

آقا سید محمد تقی - بنده هم موافقم -

رئیس - آقای اقبال السلطان

(اجازه)

اقبال السلطان - رئیس - آقا تأمل کنید پیشنهاد آقا شیخ مرتضی شرح ذیل قرائت شد

بنده پیشنهاد میکنم لایحه امتیاز خاک سرخ بر گردد بکمسیون با جلب نظریه آقای مخالفین اصلاح شده بمجلس بیاید

۱۱۱۱۳۰۱ حاج میرزا مرتضی رئیس - آقای حاجی میرزا مرتضی (اجازه)

حاجی میرزا مرتضی - جوابها اینکه آقای مغربوسایر مخالفین بموافقین دارند هیچکدام یک جوابهای مقنی نبود و چون بنده خودم یکی از مخالفین هستم و دیدم وقت مجلس تصبیح می شود و مذاکرات زیادی می شود و جوابهای قانع کننده هم داده نمی شود از این جهت پیشنهاد کردم لایحه بکمسیون بر گردد آقایان مخالفین بکمسیون بروند و مذاکرات خودشان را بنمایند و با جلب توجه آقایان لایحه اصلاح شده بمجلس بر گردد

پیشنهاد آقای دستغیب شرح ذیل قرائت شد

بنده پیشنهاد می کنم :

لایحه امتیاز گل سرخ بر گردد به کمسیون تا جلب نظریات رئیس مسالیه

دکتر میلیسوشده بعد بیاید بمجلس دست غیب

رئیس - آقای دست غیب

(اجازه)

دست غیب - بنده با این لایحه کلا جزء مخالفم داخل در این موضوع نمی شوم که امتیاز است یا اجازه برای اینکه پیش تو شهبه است با اجازه نه امتیاز آقایان شیخ - رئیس فرمودند لغتاً اجازه دلالت بر این موضوع ندارد

بنده در این موضوع داخل نمی شوم و چیزی که من میخواهم عرض کنم این است که ما در مجلس یک قانونی برای د کتر میلیسوی رئیس کل مالیه نوشتیم و این لایحه هم چون جزء جمع است باید بنظر او برسد بعد بمجلس بیاید اینک بنده عقیده ام این باشد که ظفره بزیم بلکه مطابق قانون مصوبه همین مجلس باید با رجوع شود و گذشته از اینکه مطابق قانون است هیچ ضرری هم ندارد که با رجوع کنیم بعد بمجلس بیاید .

رئیس - بدو رأی می گیریم پیشنهاد آقای حاجی میرزا مرتضی

شیخ رئیس مغرب - پیشنهادی که می شود و توضیح می دهند باید در مقابلش توضیح داد آنکه آقای حاجی میرزا مرتضی می فرمایند ادله موافقین منطقی نبود البته عقیده شان آزاد است ولی آنهایکه حرف زدن ادله خودشان را منطقی میدانند و حکومت هم با مجلس است و اما آنکسکه

فرمودند بر گردد بکمسیون تا مخالفین در آنجا مذاکره کنند بنده عرض می کنم مدتی در کمسیون بود و ممکن بود تشریف بیاورند و مذاکره نمایند

حالا هم یک مطلب مهمی نیست که بکمسیون بر گردد هر فرمایشی دارند در مجلس بگویند تا مطلب بگذرد و اگر بنا باشد هر مطلبی بمجلس می آید بکمسیون برود خیلی از مطالب از مجلس نخواهد گذشت و اما اینکه آقای دست غیب فرمودند رئیس کل مالیه مراجعه شود گویا فراموش فرموده اند که تاریخ این لایحه ۲ میزان است و ورود رئیس کل مالیه ۲۶ عقرب و بموجب ماده ۱۷ کتیرات ایشان در غیاب ایشان دولت خودش می تواند لوایح را بمجلس پیشنهاد کند حالا این مطلب را هر روز از سر میگیرند که یک قانون نوشته شده است و فلان لایحه با مشاوره ایشان نبوده بنده عرض میکنم ماده ۱۷ را ببینید چه نوشته است .

حاجی میرزا مرتضی - چون پیشنهاد بنده با پیشنهاد آقای دست غیب یکی است بنده پیشنهاد خودم را می گیرم پیشنهاد ایشان را قبول میکنم

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای دست غیب را قابل توجه می دانند قیام فرمایند .

عده قلیبی قیام نمودند

رئیس - تصویب نشد . آقای اقبال السلطان

(اجازه)

اقبال السلطان - اگر آقایان نمایندگان مرحمت بفرمایند و جواب اعتراضات بنده را بدهند مطلب خوب حل می شود اعتراضاتی را که بنده در جلسه قبل کردم هیچ کدام جواب گفته نشد

در این امتیاز سه مرحله است اولاً به بینیم صلاح هست این امتیاز داده شود یا دولت خودش ضبط کند یا بجزایده بگذارد آقا سید یعقوب - صلاح نیست

اقبال السلطان - بنده برخلاف عقیده آقای آقا سید یعقوب معتقدم همین طور که دولت عجاتاً دارد ضبط می کند خودش ضابط کند بهتر است بجهت اینکه منافع و مضار آن متوجه بخود دولت است اگر عایدی زیاد باشد بخود دولت

میرسد - و از این میان نه کسی نفع میبرد و نه ضرر می بینم در این موقع بین دولت و آنهایکه طرف معامله هستند اختلافاتی پیدا می شود

اغلب آقایان نمایندگان شاید الان در بغل هایشان چندین شکایت از اشخاصیکه با دولت طرف معامله و گفت گو بوده اند باشد و بعضی از آقایان تصور می کنند این صد هزار تومانی که حاجی معین التجار میدهد

منفعتش برای دولت بیشتر است بنده نمیفهمم این جا چه طور تشخیص میدهند که این صد

هزار تومان: منفعتش بیشتر است برای اینکه شما یک معدنی دارید و عایدات آن بالتبینه در کمسیون بود و ممکن بود تشریف بیاورند و مذاکره نمایند

حالا هم یک مطلب مهمی نیست که بکمسیون بر گردد هر فرمایشی دارند در مجلس بگویند تا مطلب بگذرد و اگر بنا باشد هر مطلبی بمجلس می آید بکمسیون برود خیلی از مطالب از مجلس نخواهد گذشت و اما اینکه آقای دست غیب فرمودند رئیس کل مالیه مراجعه شود گویا فراموش فرموده اند که تاریخ این لایحه ۲ میزان است و ورود رئیس کل مالیه ۲۶ عقرب و بموجب ماده ۱۷ کتیرات ایشان در غیاب ایشان دولت خودش می تواند لوایح را بمجلس پیشنهاد کند حالا این مطلب را هر روز از سر میگیرند که یک قانون نوشته شده است و فلان لایحه با مشاوره ایشان نبوده بنده عرض میکنم ماده ۱۷ را ببینید چه نوشته است .

حاجی میرزا مرتضی - چون پیشنهاد بنده با پیشنهاد آقای دست غیب یکی است بنده پیشنهاد خودم را می گیرم پیشنهاد ایشان را قبول میکنم

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای دست غیب را قابل توجه می دانند قیام فرمایند .

عده قلیبی قیام نمودند

رئیس - تصویب نشد . آقای اقبال السلطان

(اجازه)

اقبال السلطان - اگر آقایان نمایندگان مرحمت بفرمایند و جواب اعتراضات بنده را بدهند مطلب خوب حل می شود اعتراضاتی را که بنده در جلسه قبل کردم هیچ کدام جواب گفته نشد

در این امتیاز سه مرحله است اولاً به بینیم صلاح هست این امتیاز داده شود یا دولت خودش ضبط کند یا بجزایده بگذارد آقا سید یعقوب - صلاح نیست

اقبال السلطان - بنده برخلاف عقیده آقای آقا سید یعقوب معتقدم همین طور که دولت عجاتاً دارد ضبط می کند خودش ضابط کند بهتر است بجهت اینکه منافع و مضار آن متوجه بخود دولت است اگر عایدی زیاد باشد بخود دولت

میرسد - و از این میان نه کسی نفع میبرد و نه ضرر می بینم در این موقع بین دولت و آنهایکه طرف معامله هستند اختلافاتی پیدا می شود

اغلب آقایان نمایندگان شاید الان در بغل هایشان چندین شکایت از اشخاصیکه با دولت طرف معامله و گفت گو بوده اند باشد و بعضی از آقایان تصور می کنند این صد هزار تومانی که حاجی معین التجار میدهد

منفعتش برای دولت بیشتر است بنده نمیفهمم این جا چه طور تشخیص میدهند که این صد

دولت تا چند سال نمیتواند معامله کند و معامله با حاجی معین التجار میشود که ارزان و حاضر میفرشد و در واقع شما در یک معامله پانزده ساله که میکنید اختیار با او خواهید داد بقدر سی سال از این خاک استخراج کند و این و یک ضرر کلی است که متوجه دولت می شود اگر کمسیون باین ترتیباتی این اشکالات را مرتفع کند که ما بدانیم در ظرف پانزده سال آن اندازه که مشتری دارد استخراج میکند و میفرشد بنده هم موافق هستم ولی ممکن است بآن اندازه که مشتری دارد بفرشود و بقیه را انبار کند و در سنوات بعد بفرشود و دولت از این معدن نتواند استفاده کند

جمعی گفتند مذاکرات کافی است

رئیس - میفرمائید کافی است ؟ (گفته بلی)

رئیس - پس رأی میگیریم برای دخول در شور مواد آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - چند دقیقه تنفس داده می شود

(در این وقت جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - چون عده کافی نیست اگر اجازه میدهد جلسه را ختم کنیم جلسه آتیه روز شنبه و دستور لایحه امتیاز نفت خواهد بود .

آقای مساوات

(اجازه)

مساوات - بنده چون خیلی در مسئله بودجه اصرار دارم این ترتیب که پیش آمده که هفته دو روز در بودجه ها صحبت شود امروز بواسطه نبودن معاون وزارت خارجه مطرح نشد خواهش میکنم بودجه وزارت خارجه را جزو دستور جلسه آتیه معین فرمائید

رئیس - عده کافی شد - بودجه وزارت عدلیه مطرح است چیزی که باقی مانده و باید رأی گرفته شود یکی ماده شانزدهم است اعتبار سالیانه ۶۹۵۰ تومان یکی هم مبلغ ۱۷۰۱ تومان و پنج قران بدو آمده شانزده هم مطرح است

آقای حاجی میرزا عبدالوهاب اجازه

حاجی میرزا عبدالوهاب - بنده در این موضوع عرض ندارم

رئیس - آقای شیخ الاسلام

(اجازه)

شیخ الاسلام - بنده هم در این خصوص عرض ندارم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقای سید یعقوب - بنده موافقم

رئیس - مخالفی نیست ؟ (گفته خیر)

رئیس - رأی میگیریم بماده شانزدهم بمبلغ ۶۹۵۰ تومان آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده هجدهم اعتبار صد سه بمبلغ ۱۷۰۱ تومان و پنج قران

آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقای سید یعقوب - اگر چه در کمسیون بودجه می شنیدیم لیکن خواستم در مجلس هم صحبت شود راجع بمسئله اعتبار صدی سه توضیح دادند که در وزارت خانه یک مخارجی پیش می آید

مثلاً برای فرستادن مأمور و روانه کردن مدعی العموم

برای تعقیب فلان خیانت لکن چون همه ماها در عدلیه گرفتاریم می دانیم که هر وقت وزارت عدلیه مأمور روانه میکنند در هر مسئله که بوده است از طرف فوق العاده گرفتار و میگیرند و خوب است یک ترتیبی داده شود که عنوان فوق العاده از بین برود .

زیر هیچ عنوان قانونی ندارد و در عدلیه جریان دارد و اصلاً از ده یک و ده نیم هم زیاد نشده است و اینجای نویسد برای مخارج فوق العاده .

پس باینکه اینجا یک مبلغی برای فوق العاده تصویب می شود دیگر چرا از طرفین فوق العاده گرفته می شود یکی از این دوتا ملاحظه شود آقای مخبر این را توضیح بدهند تاریخ مردم از دست این فوق العاده ها نجات پیدا کند .

معاون وزارت عدلیه - ارتباطی بین مخارج اداری صدی سه برای مخارج پیش بینی نشده و مخارج فوق العاده مأموریت هائیکه پیدا می شود نیست موافق قانون عدلیه اگر از محکمه تقاضا کردند تحقیقات مجلی شود و محکمه مجبور شد یکی از اعضای خود را برای تحقیقات به محل بفرستد البته خود آن کس که تقاضا کرده است باید مخارج فوق العاده را متحمل شود .

بعد جزو خسارت خورد از محکوم علیه مطالبه نماید و این اعتبار صدی سه از برای مخارج در حین محاکمه است و البته هر کسی این اقدام به نفع او می شود بایستی متحمل مخارج بشود و اگر محکوم نشد البته جزو خسارت خود محسوب خواهد داشت و از محکوم علیه دریافت میکنند و این اعتبار صدی سه کفایت این مخارج فوق - العاده را نخواهد کرد .

این فقط برای مخارج پیش بینی نشده است در هر صورت در یک وزارت خانه ممکن است از برای او یک مخارجی

یک مخارج فوق العاده که در کرمان پیش می آید آن را وزارتخانه می دهد که ما بگوئیم در بودجه کرمان یا فارس یا آذربایجان هم صدی سه منظور کنیم این فقط برای بودجه وزارتخانه مرکزی است زیرا این ۱۷۰۱ تومان و کسری سه ملاحظه می فرمائید صد سه از کل جمع فصل اول است جمع فصل اول ۶۷۱۷ تومان بوده است مطابق رائییکه در مجلس داده شد

بیش بیاید که در هیچیک از این مواد پیش بینی نشده باشد و معطل بماند این است که در تمام بودجه ها معمول است یک مبلغی بعنوان مخارج پیش بینی نشده منظور میکنند برای یک مواقعی که دولت نتوانست آن خرج را بکند از این وجهی که بعنوان مخارج پیش بینی نشده تصویب می شود منظور بدارد .

رئیس - آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده خواستم - و آل کنم این مسئله را که اجمالاً در کمسیون بودجه صحبت شد ولی حالا محل حاجت است .

اعتبار صدی سه که در بودجه چهار - دیواری تصویب شد برای مصارف پیش - بینی نشده است آیا این از تمام بودجه است یا نسبت به مرکز است آنچه بخاطر بنده است در آن موقع که بودجه چهار دیواری رأی داده می شود صدی سه از کل بودجه بود خوب است آقای مخبر یا آقای کفیل وزارت عدلیه توضیح بدهند که این اعتبار نسبت به تمام بودجه است یا نسبت به مرکز است .

نصرت الدوله مخبر کمسیون بودجه - دیشب بنمایند محترم در کمسیون بودجه جواب دادم حالا هم باز تکرار می کنم :

اولاً در بودجه های اعتباری چنانچه خاطر آقایان هست هیچ تفکیکی ما فائل نشدیم و قید کردیم که اعتبار صدی سه نیز جزو این مبلغ است مقصود این بود که مثلاً اگر چهار صد هزار تومان وزارت عدلیه اعتبار دادیم گفته باشیم این مقداری که خرج ادارات مرکزی می شود و از سابق معمول بوده است که صدی سه برای مخارج غیر مترقبه بعنوان اعتبار منظور می شده حالا هم این کار را باید بکنند و این قید را که ما کردیم برای این بود که آنوقت تمام چهار صد هزار تومان را خرج تشکیلات میکردند و از برای مخارج پیش بینی نشده تصویب نامه صادر میکردند یا اینکه پیشنهاد میکردند مجلس تصویب کند و اما اینکه چرا این صدی سه ماخذش تمام بودجه نیست و قسمت مرکزی است برای این است که این مخارج غیر مترقبه برای ادارات مرکز است و راجع وزارتخانه است -

یک مخارج فوق العاده که در کرمان پیش می آید آن را وزارتخانه می دهد که ما بگوئیم در بودجه کرمان یا فارس یا آذربایجان هم صدی سه منظور کنیم این فقط برای بودجه وزارتخانه مرکزی است زیرا این ۱۷۰۱ تومان و کسری سه ملاحظه می فرمائید صد سه از کل جمع فصل اول است جمع فصل اول ۶۷۱۷ تومان بوده است مطابق رائییکه در مجلس داده شد

صدی سه از آن ۱۷۰۱ تومان و پنج قران می شود و همان طور که آقای کفیل وزارت عدلیه بیان فرمودند برای مخارج غیر مترقبه است که در وزارت خزانه پیش می آید و این برای مخارج فوق العاده محکمه هم نیست.

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - موافقم (جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - پس رأی میگیریم به مبلغ ۱۷۰۱ تومان و پنج قران آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند) رئیس - تصویب شد.

حالا باید رأی داده شود بماده دوم خود قانون - بماده اول سابق رأی داده شده ولی اخیراً جزئی اصلاحی شده به عرض آقایان می رسد.

نوشته بود مبلغ سیصد هزار تومان برای مخارج ۹ ماهه اعتبار داده می شود ۹ ماه را خواستند توضیح کرده باشند از اول حمل الی آخر قوس نوشته اند در اینکه مخالفی نیست همچو چیزی اضافه شود. (گفته شد خیر)

رئیس - ماده دوم قرائت می شود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - بودجه سه ماهه آخر هنده السنه ایت ثیل ۱۳۰۱ وزارت عدلیه مطابق صورت ضمیمه که مشتمل بر سه فصل و بیست و سه ماده است و بالغ بر یکصد و نود و یک هزار و دویست و سیزده تومان و پنج قران می شود تصویب میگردد مشروط بر اینکه هر قسمتی از تشکیلات عدلیه که مخارج آن مطابق این ماده تصویب شده از تاریخ تشکیل (در ظرف این سه ماه) پرداخت گردد.

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)

شیخ الاسلام اصفهانی - این تقریباً یک رایی است که در کلیات گرفته می شود یعنی یک قسمت از این مواد تحت این ماده رأی گرفته می شود و بنده عقیده دارم که این رأی صحیح نیست دیشب هم در کمیسیون عرض کردم ولی قابل توجه نشد - در اینجا نه ماه اعتبار داده شده است در صورتیکه ۳ ماهه با آخر سال است آن دو ماه با آخر سال مانده ما بودجه تصویب میکنیم برای سه ماه آخر سال که یک قسمت از آن اضافات و تشکیلات جدید است.

روح مطلب این است که ما چهل هزار تومان اعتبار برای آخر سال می دهیم که وزارت عدلیه تشکیلاتی بدهد در صورتیکه یکماه گذشته این صورت صحیحی ندارد و در این دو ماه هم که با آخر سال مانده بنده

تصور نمیکنم بشود تشکیلات جدیدی داد یا اگر بشود فایده ندارد.

این مبلغ هم جزئی نیست یعنی قریب چهل هزار تومان فرق این اضافاتی است که به وزارت عدلیه داده می شود - بنده کاملاً مخالف هستم در این آخر سال که دو ماه مانده و هنوز قانون بودجه بریاست وزراء فرستاده نشده است که از آنجا به وزارت عدلیه برود چهل هزار تومان اضافه اعتبار داده شود.

یک قسمت از مطلب هم بعقیده بنده غلط است ما چگونه رأی بدهیم که وزارت عدلیه در ماه گذشته باینکه اعتباری تشکیلات بدهد.

معاون وزارت عدلیه - خود انشاء ماده جواب آقای شیخ الاسلام را می دهد نوشته شده اگر این تشکیلات نشده باشد اضافه را بدهند در این صورت تصور می کنم اشکالی نباشد

رئیس - آقای آقا سید فاضل

آقا سید فاضل - موافق هستم رئیس - مذاکرات کافی است (جمعی گفتند بلی)

رئیس - رأی می گیریم بماده.

شیخ الاسلام - بنده یک پیشنهادی کرده ام.

(پیشنهاد آقای شیخ الاسلام بشرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی - بنده پیشنهاد میکنم در موقع رأی گرفتن در بودجه سه ماهه آخر سال عدلیه اضافات کسر شود

شیخ الاسلام اصفهانی

رئیس - توضیح ندارید.

شیخ الاسلام - توضیح دارم باز تکرار میکنم که چهل هزار تومان بی جهت در آخر سال به وزارت عدلیه اعتبار دادن از برای اینکه تشکیلات جدیدی بدهند در صورتیکه یک ماه گذشته صورت صحیحی ندارد بعلاوه می بینیم اعتبار در غیر مجلهائی که معین شده مصرف می شود در قانون بودجه شرط می شود از اعتبار چهل هزار تومان حقوق ندهند وقتی صورت می دهند نصف آن حقوق است و این اعتبار هم که حالا بوزارت عدلیه می دهند بالاخره منجر به یک حساب سازی و صورت سازیها میشود که هیچ فایده ندارد.

رئیس - رأی می گیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای شیخ الاسلام آقایانی که قابل توجه می دانند قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی می گیریم بماده دوم بترتیبی که قرائت شد آقایانیکه ماده دوم را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

(ماده سوم بشرح ذیل قرائت شد) ماده سوم - حقوق تقاعد و شهریه معینه در این بودجه تا اول حمل ۱۳۰۲ که موقع اجرای قانون استخدام است پرداخت می شود و پس از آن دارندگان این حقوق مشمول مواد آن قانون خواهند بود حقوق دیگری بهر صیغه که باشد (مستمری شهریه وغیره) بصاحبان این حقوق تأدیه نخواهد شد.

رئیس - مخالفی ندارد.

(گفته شد خیر)

رئیس - آقایانیکه ماده سوم را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - مذاکرات در کلیات است.

آقای حاجی میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاجی میرزا عبدالوهاب -

بنده عرض می کنم در ماده ۹ این بودجه ۶۱۲۰ تومان برای

اداره دفتر مدعی العمومی معین کرده اند و حال آنکه دفتر مدعی العمومی بکارهای مردم نمیرسد و من کاغذ بانجا نوشته ام بعد از یا نژده روز می نویسند کاغذ را گم کرده ایم اگر این طور باشد بنده ابدأ این بودجه را تصویب نمیکنم ما بودجهئی را تصویب می کنیم که تا اندازه که پول داده می شود برای مردم کار بکنند نه اینکه کارهای مردم لنگ بماند.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خیلی از مخالفت آقای حاجی میرزا عبدالوهاب تعجب میکنم می فرمایند چون مدعی العموم جواب کاغذ را نداده من مخالفم - بنده عرض می کنم وزارت عدلیه در تمام مملکت ایران شعبه دارد محکمه دارد برای یک جواب کاغذ نوشتن نمی شود مامنکر بودجه عدلیه یک مملکت بشویم حالا با آقای کفیل می گوئیم جواب شمارا بدهند ولی این مخالفت نشد که فرمودید.

گفته شد مذاکرات کافی است

رئیس - رأی می گیریم بلایحه قانونی بودجه عدلیه که مشتمل بر ۳ ماده است آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید و الاورقه کبود خواهند داد

اخذ و استخراج آراء بعمل آمد نتیجه بترتیب ذیل حاصل شد.

عده حضار ۷۳ نفر ورقه سفید علامت قبول ۴۶ ورقه کبود علامت رد ۹ امتناع ۱۸

رئیس - عده حضار ۷۳ با اکثریت ۴۶ رأی تصویب شد. برای دستور روز ۳ شنبه چه می فرمائید

آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بعقیده بنده این است مطابق جریان که پیدا شده دستور

معین کرده اند رفتار کنیم روزهای شنبه و سه شنبه برای قوانین معین شده است و دو روز هم برای بودجه و روز پنجشنبه هم برای کارهای متفرقه باین ترتیب کار هم بیشتر می شود عقیده بنده این است بهمان جریان باقی باشد

رئیس - آقای آقامیرزا علی (اجازه)

آقامیرزا علی کازرونی - چور مسئله البسه وطنی دارای اهمیت است تقاضا میکنم جزو دستور باشد

رئیس - پس مخالفی نیست که لایحه امتیاز فقط جزو دستور باشد.

گفته شد خیر

رئیس - آقای زنجبانی پیشنهاد کردداند بعد از این جلسات طرف عصر تشکیل شود.

آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام سلطان - عقیده بنده راجع به پیشنهاد آقای زنجبانی این است که سه روز در طرف عصر جلسه تشکیل بدهیم و در روز اطراف صبح که همکار کمیسیونها پیش رفت کند و هم ترتیب مجلس زیر کمیسیون طرف عصر و بعضی طرف صبح می توانا بکارهای خود برسند

رئیس - گمان میکنم بیجهت مذاکر می شود چون عده کافی نیست

(مجلس نیم ساعت قبل از ظهر ختم شد رئیس مجلس - مؤتمن الملک

جلسه ۲۱۳

صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه سوم ذو یک هزار سیصد و یک مطابق پنجم جمادی الثانی یک هزار چهل و یک مجلس دو ساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید (صورت جلسه یوم یکشنبه اول دلورا آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - گویدار صورت جلسه ایرادی نباشد؟ دستور لایحه امتیاز فقط است آقای محقق العلماء

(اجازه)

محقق العلماء - آقایان اوقات مجلس را اینطور تقسیم کردند: دو روز برای بودجه. دو روز برای امتیاز فقط و یک روز هم برای مسائل متفرقه. و هیچ صحبتی از قانون انتخابات که کم کم موقع آن نزدیک میشود نیست در صورتی که اگر یک ماده مختلف و ماضیه هم داشته باشد ممکن است آقایان میان خودشان تصفیه کنند خوب است یک موقعی را برای مذاکره در قانون انتخابات اختصاص بدهیم